

O b u k o v s k é m e r b u .

/ Historická rozhlasová komedie /

Autor:

Václav Pinkava,
Balbínova 25 / 1091,
Praha - Vinohrady

Pinkava

O b u k o v s k é m e r b u .

Osoby:

Charakteristiky hlasů.

Bradáč, dobrodruh, bývalý
zbrojnoš pana Černína
z Chudenic

Sytý, poněkud chraptivý
mužský hlas, boдрého tonu

1.konšel městyse Dolní Bukovsko

Středně vysoký hlas

2.konšel ''

Stařecký hlas, spíše tenoro-
vé polohy, paralyticky
rozvláčný

3.konšel ''

Nevýrazný hlas muže středních
let

4.konšel ''

Měkký, plochý, vysoký hlas,
jako mívají tlustí lidé

Bakalář Hrdáň, městský písař
bukovský

Trochu skřípavý, školometsky
suchý hlas

Purkmistr bukovský

Huhlavý bas

Apolena, šenkéřka v dolním
šenku

Rozšafný a trochu rozkřičený
soprán

Pan Petr Vok z Rožmberka

Hlas, jaký konvenčně charakte-
risuje sympatického aristo-
krata v historických hrách
/ již starší !/

Paní Kateřina Rožmberská
z Ludanic

zena středního věku z vyšších
kruhů / alt /

Jašek Vejnemehlo, dvorní blá-
zen pana Petra Voka

Vysoký tenor

Mistr Břežan, chronikarius
pana Petra

Kultivovaný bas

1.lapka / Vondra Burák /

Hrubý, chraptivý hlas

2.lapka

/ad libitum/

Chlapec

dětský hlas

Hlasy bukovských sousedů, hlasy družiny pana Petra Voka.
v závěru větší počet hlasů mužských, ženských, event. dětských,
z nichž některé groteskní.

Děj se odehrává r. 1599 v zimě a počátkem
jara, v Dolním Bukovsku, v okolí a na Krumlově.

Úvod

Hlasatel/ka/:

V jižních Čechách v Budějovickém kraji leží městečko Dolní Bukovsko. Od nepaměti nazývají okolní obyvatelé počestné občany bukovské „kozáky“ a posměšně na ně mečí.

Dlouho byl tento zvláštní zvyk nevysvětlen. Až komponista Karel Weis, známý sběratel a upravovatel jihočeských lidových písní, objevil trosky prastarého popěvku z konce 16. století, který vypráví o tom, jak k tomuto přízvisku bukovských došlo.

Co píseň nezachovala, doplňuje fantasie. Poslyšte, odkud vzala tradice svůj původ a jakou úlohu v tom měl pan Petr Vok z Rožmberka a prohnáný Bradáč, o kterém píseň praví, že byl oním služebníkem, který provázel pana Černína z Chudenic a pana Haranta z Polžic na jejich cestě do svaté země.

/ g o n g /

Scéna 1

Mluví: Bradáč, šenkérka, 1.,2..3.,4.konšel, Hrdán,
purkmistr, hlasy sousedů.

Zvuková kulisa: hospodský, ale utlumený hluk, do něho za-
padají zvuky tří zobcových fléten.

Během rozvíjejícího se hovoru zvuky sláb-
nou až mizí, pokud není poznamenáno jinak.

Bradáč: Hej šenkérko, nalej mi! Hrubě mi v hrdle vy-
práhlo. Ach, jaká je to radost moci se poctivě,
beze všeho strachu vína napít, a ne kradí jen
a potajmu, jako v těch zemích mouřenínských
jsme činiti museli.

Šenkérka: Poctivě, pravíš ? Hle tamo těch vrubů na dveřích!
Od narození Božího jsme tu od tebe grošíku ne-
viděli. Trvám, že ti už stříbro chudenické a
polžické došlo, ale žízeň nepřestala. Kdy zapla-
tíš ?

Bradáč: E - co se hned kohoutíš a mně poctivost bráti
chceš ? Slyš, Apoleno! Sice o víně mouřenínové
špatná ustanovení mají, ne však o ženách, neboť
je doma co hovada drží a huby rouchami zavazují,
aby nespílaly.

/ Smích./

1.konšel: Dobře Bradáči, neujede ti , však jazykem stejně
hbitě jako tulichem vládnout umíš ! Ale za to
mu musíš, šenkérko, ještě holbu nalít - no neka-
boň se, však zaplatím.

/ zazvoní penízem o stůl /

2.konšel: A kterak to - Bradáči - ti pohané a vínem ?
či oni vína nepijí ?

Bradáč: / neochotně/ Hrubě mi v hrdle vypráhlo -

1.konšel: No, šenkéřko, však se nehněvej, naley Bradáčovi! - / k Bradáčovi / a ty si zatím ode mne zavdej.

Bradáč: Grazie tante signor consule!

/ pije, oddechne hlasitě po notném doušku/
- á - dobré víno; ale poslyš, cyperskému se nevyrovná. To jsme tam na tom Cypru ostrově pili, pan Harant ho byl velký milovník ! Dobré víno se tam plodí - poněvadž je tam vláhy dost a slunce také svítí spanile - jenže už se tam to horko a oupalování ukrutná začínají.- Ten ostrov patří Benátčanům a tam se ještě víno svobodně pije. Ach, kdo v světě nebyl, ani neuvěří ! Dej mi ještě napít !

2.konšel: A kterak to - Bradáči - ti pohané s vínem -

Bradáč: / pokračuje v započaté řeči / Ale nejhezčí ženské jsou na ostrově Kandii. Však se tam k mnohému - tento / zasměje se /- pohoršení dává., poněvadž mužové kandijští zhusta sobě pacholata sodomářská chovají a žen si nehledí, jsouce ony beztak od přirozenosti nad jiné vilné... /zasměje se zase/ - ach - co mám vykládat.- Jen kdyby k pití co bylo.

1.konšel: Hej Apoleno - hej šenkéřko - však Bradáčovi naley, nehněvej se, za hotové pít bude.

2.konšel: A kterak to - s tím vínem v zemi svaté ?

Bakalář Hrdáň: Nu, musulmani pití vína za hřích drží, poně-
vadž jim to Muhamed ve svém alkoránu zakázal.

Bradáč: / mírně opovržlivě / Ech - bakaláři - papíro-
vou máš moudrost. Ať jsem kde chtěl byl, všady
jsem lidi stejné - ať bílé či černé - našel.
Věz, že pohané, Turci a mouřeníní, také rádi si
dobrého trunčku přihnou, zvláště ti, kteří od dru-
hých jsou vzácnější. Jen sprostným lidem a těm,
kteří jejich víry nejsou, to zakazují a je z to-
ho trestají a stavují. To když jsem s mým pánem,
panem Černínem a s panem Harantem ke městu Jopen
v zemi svaté přijeli, nejlépe jsme ten jejich
zvrácený obyčej viděli - ale co povídat, když
hrdlo schne - abych se v Mojžíše transfigurovati
měl a z té skály bezcitné - šenkéřky - nějaký
trunček holí vytloukl !

1.konšel: Hej, Apoleno, hej, nalej Bradáčovi !

/ hlasy: nalej Bradáčovi, hej šenkéřko, a pod./

Šenkéřka: / uhodí konvici o stůl, neochotně / Zde máš.

Bradáč: Děkuju holubičko, růže jerišská -

Šenkéřka: / vztekla / Grobiáne mouřenínskéj ...

/ Smích./

Bradáč: / posměšně / Ale - ale, takhle se k poutníkovi
do svaté země chováš ? Věz, že máš hřích !

/ Smích./

2.konšel: A kterak ti - mouřenínové - s vínem ?

Bradáč: / pije a oddechne hlasitě / Nu - když jsme k tomu Jopen městu připlouli s těmi kupci suriánskými a s tím popem řeckým - však už jsem povídal - , do portu jsme vstoupiti nemohli, glejtu tureckého nemajíce. A tak tedy kotvu vhodivše, trucelmana,- to je tlumače, jsme čekali a pozorováním toho mumreje v portu jsme se vyráželi. A tu jsme viděli, jak dva Turci - - podle oděvu vzácnější - s mouřenínem služebníkem s velikým džbánem k portu se přibližovali a jej čistě vyplakovali, a pak do lodičky vsedli a k nám se brali, a ten mouřenín vesla spravoval. / S humorem / To my vidouce, těšili jsme se, že nás snad vínem darovati budou, zvláště pan Harant a pan Antonio Donato - jeden poutník. Ale brzo nás těch troštův zbavili / směje se /. Nebo oni k nám do šífu se vykydnouce, všechno prohlíželi, jako kvůli clu, a pak soudek vína cyperského, který jsme měli, vidouce - ten mouřenín pípu narazil a tak se do něj pustili, že sotva zpolou zůstal plný. Pak ještě ten džbán si naplnili a s dobrým raušem zpátkem se navracovali.

/ Smích./

- Ale réva tam v zemi svaté roste výborná - kmenové jako u nás pařezy velké dubové - jenže

mouřeníní a Turkové jen tak hrozny, buď surové aneb presované - my říkáme korintské -, smějí jísti a křesťané a židé jen kraří mohou víno pít. Když se pak sucho vyskytne, tu hned hrozí, že Bůh se rozhněval pro to bezbožné - - však dle nás pořádné - pití a na křesťany a židy táhnou, nádoby roztloukají - hrozno povídat.

3.konšel: Povídat se, že se Turek i k nám chystá

Bradáč: Však ještě dlouho si zuby marně brousiti bude, a kdyby i nakrásně přitáhl, mně neuškodí, já jsem u nich dobře zapsán / chechtá se /

Purkmistr: /vstupuje/ Pán Bůh dej dobrý večer, sousedé!
/ Hlasy: Vítej, pane purkmistře, Pámbů dobrý večer, Dejž to Pán Bůh, atd. /

Šenkérka: / do hluku hlasů / Vítej, pane purkmistře.

Bradáč: / ' ' / Bona sera, signor podesta !

Purkmistr: / usedá za doznívajícího hluku / Děkuju, šenkérko, dobrou's mi dala míru. Zdař Bůh, Bradáči, co blepceš, kale křesťanským jazykem mluvíti nechceš ?

Bradáč: Však to bylo vlašsky, totě jazyk křesťanský.

Hrdáň: U toho se všechno na jazyku v řeč mouřenínskou obrací.

Bradáč: Aspoň ho nemusím v černidle obecním namáčet.

Hrdáň: Však ty raději ve víně na obecní outraty.

Bradáč: / výhružně / Bakaláři !

Purkmistr: / smířlivě / Pokoj, pokoj !

/ pokračuje, obraceje se k sousedům / Tak
jsem dnes, souseďe, v polích u lesa zase medvě-
da viděl. Ale byl kuba pěknej, velikej. Zvěřiv
mě, zase zpátkem do lesa pospíchal.

4.konšel: A což, souseďe, neměli bychom panu vladaři o tom
zprávu podat, aby se s čeledí zbrojnou na něho
vypravil, nežli osení škodit začne ? Páni z Růže
jsou toho lovu na medvědy obzvláštní milovníci.

1.konšel: Však proto trvám medvědy do štítu jako erbu no-
siče přijali.

Hrdáň: Ne proto, ale že svůj rod od Ursinů vlašských
odvozují - ale právem do štítu jsou vzali -
- sám jsem viděl, jak pan Petr loni při štvaní
s raketlí medvěda na oštěp vzal.

2.konšel: Statečný pán -

Bradáč: Však pan Kristof Harant také má pro strach udě-
láno - na moři s šífu do vody skákal, v zemi sva-
té skály slézal - a i v myslivosti se vyzná.
V poušti ejiptské s panem Černínem i pštrosa
štvali.

Purkmistr: Však jsi sám říkal, že ho tehdá neuhonili, že
jim jest utekl.

- Bradáč: Poněvadž to je potvora čertovská, která co vítr letí. Zato pan Harant stejně dobře pérem jako oštipcem vládne, i musikus je výborný.
- 1.konšel: Ale medvěda do štítu by přijmouti nemohl.
- Bradáč: / opovržlivě / Však by ho ani nechtěl, neboť medvěd bručí a pan Harant jasným hlasem umí prozpěvovat, proto má ve štítě kohouta a ne na kraji medvědy.- A za heslo má značky musické.
- Hrdáň: Virtus ut sol micat / slabiky ut, sol, mi- za- zpívá jako durový rozložený trojzvuk v kvintové poloze /, ctnost co slunce se blejští - ale statečnější nad něho pan Petr Vok.
- Bradáč: Však země svaté neviděl ! Horší mouřenínové než všichni zdejší medvědi. Však je tam také rozličná zvěř divá - lvové, pardové a i bazilišek.
- 2.konšel: Aj, aj, bazilišek, potvora jedovatá ...
- 4.konšel: Však jsme při posledním lovu kratochvíli zažili, neb já s Jírou kůži medvědovou oblekše Vejnemehlo Jaška, blázna pana vladaře, když se jest v šenku užral, dobře jsme vystrašili.
- / Smích./
- 1.konšel: Však nám toho zapomenouti nemůž, hrozil, že se pomstí.
- 2.konšel Už i chtěl, ale měšťané ho za ty kejkle notně palicí vyplatili.

Bradáč: Dej mi ještě naliti.

1.konšel: Hej, šenkérko, nalej Bradáčovi ještě !

Purkmistr: My, bukovští, Bradáči, v zemi svaté jsme sice nebyli, ale k tomu se známe, že na svého pána, pana Petra Voka držíme, a když myslivost u nás ráčí provozovati, věrně jsme mu po boku, a spíš než mumreje muzické máme lov rádi.

Hrdáň: / už mírně podnapilý / Vivat dominus Petrus Vok ! Vivat Bucovia civitas !

/ všichni, ale nestejně: Vivat, vivat! /

Bradáč: I toť byste také medvěda měli vzít do znaku městského.

2.konšel: A - sousedé - pravdu má Bradáč - co kdybychom -

1.konšel: Petici bychom měli pánu poslat.

Bradáč: Nu, proč ne ? - Vy jste tu samí lvové ukrutní, zvláště tamo bakalář, co s literami bojuje.

Hrdáň: Kdo bojuje, musí umět postavit, ale ty - tebe Bradáči by v tom i malý žáček přemohl, neboť kale abecedou nevládneš.

Bradáč: / dotčeně / Psaní je pro faráře .

Purkmistr: E - mlč, Hrdáni, vždyť já také nejsem příliš v péře sběhlý.

3.konšel: A medle, s těmi štítonoši není rada špatná.

2.konšel: Jen - tento - zda se pán nepohněvá ?

Bradáč: Nu, však by to také byla opovážlivost chtít medvědy do štítu. Ale což takhle / zachechtá se / - veverky ?

/ chvíle ticho /

4.konšel: A to, sousedé, není rada špatná.

Hrdáň: / nedůvěřivě / Veverky ? To už raděj vydru by nám mohl pan vladař do štítu dát.

3.konšel: Nevím, nevím, sousedi, zda se nám druhá města pro to smát nebudou...

Bradáč: / rozkuráženě / A co !? Poslyš, bakaláři, tuhle dialektiku, abys viděl, že nejsem tak v literních uměních nehoněný - vždyť pan Harant by mne jinak ani do země svaté nevzal -. Co je víc, část nebo celek ?

Hrdáň: Totum est maius parte, praví Aristotileš, - celek je větší části.

Bradáč: Medle, tu viz - a není li také vznešenější ?
Na příklad purkmistrův vous je část purkmistra -
- je vznešenější vous nebo- purkmistr ? Nu - vidíš!

3.konšel: Ale - Bradáči - přece - zlato bývá ve skále a co je cennější ?

Bradáč: Ech, to sem nepleť .- A tak, když celek erbu je jaksi s veverkou, je ten celek vznešenější, než jenom růže, kterou tu máme v erbu. Ergo veverka

je růže vznešenější!

Hrdáň: / přemýšlivě / Podobá se -. Ale počkej - v tom je chyba - už jsem moc pil - jak to je ?

Bradáč: / s demagogickou přesvědčivostí / Hloupost! Můžeš si růžemi šubu podšít ?! Nemůžeš ! Tak vidíš ! Šenkérko, ještě víno !

/ zmatené hlasy: víno, víno ! /

Bradáč: / slavnostně / Sousedé ! Navrhuju, aby se hned dneska sepsala petice, aby pan vladař, pan Petr Vok z Rožmberka, dal Dolnímu Bukovsku privilegium veverka / zachechtá se / jako štítonoše do městského erbu. Co, purkmistře, co tomu říkáš !?

Purkmistr: / nerozhodně / Podobá se snad ...

/ Hlasy susedů: zčásti souhlas, zčásti odpor ./

Bradáč: / rozhodně je přehluší / Bakaláři, hlavo učená, ve všech svobodných uměních znalá, odvaž lahvičku, připrav brk husí - máš pergament?

Hrdáň: Mám s sebou, hnedle ze škorně vytáhnou.

Bradáč: Nu tak, a když mi ještě víno poručíte, já sám tu petici postaviti a bakaláři do péra diktýrovati chci, / S opilou chlubitostí, kolem vzrůstá hluk / Však jsem zemi svatou viděl, soldána egyptského za vousy tahal, s draky, štíry a bazilišky

se bil - i veverky vám na panu vladaři na
Krumlově vyfechtuju ! Nu, dej, purkmistře....

Purkmistr: Šenkářko, medovinu starou, pro všechny pány
konšely a pro Bradáče -.

/ hluk vzrůstá, cinkají konvice /

Šenkářka: / do toho / Necht' slouží, sousedé.

Bradáč: Tak piš ! / diktuje / Slavnému pánu, pánu nad
jiné statečnému -

/ opilý hluk se vzmáhá, druhý konšel
začne zpívat třaslavým hlasem písničku:
,,Vlk se ženit chtěje'' /

Bradáč : / zvýšeným hlasem / - Jeho Milosti panu vla-
daři, panu Petru Vokovi - nebryndej, bakalá-
ři medovinu na stůl a piš !

/ hluk vzrůstá, vpadají pištci /

/ Bradáč překřikuje hluk /-Ursinovi - z Ružom-
berka - z Ružomberka ... My, níže podepsaní -
- rada Dolního Bukovska městys, Vaší Milosti -
- Vaší Milosti - nejpokornější ... máš, kůže
bakalářská ? - nejpokornější supliku předložiti
se odvažujeme

/ 2.konšel opět začíná ,,Vlk se ženit chtě-
je'' do všeobecného zmatku, jiný souseď ho
okřikuje, atd., Bradáč do toho diktuje /
- nejpokornější supliku předložiti se odvažujeme..

Purkmistr: Radši ty vyderky, Bradáči .

Bradáč: Neboj se - buď vyderku nebo veverku - nejpo-
kornější supliku!

/ Konec scény za hospodského hluku a hudby
pištců. Hluk slábne, hudba pištců se vyno-
řuje a osamostatňuje, až zůstane sama,
čímž tvoří přechod k další části.
Hrají tři zobcové flétny, při osamocení pišt-
ců se mohou přidat další nástroje.
Základním thematem je píseň „Vlk se ženit
chtěje“ /.

Scéna 2

Mluví: Bradáč, 1.,2. lapka

Zvuková kulisa: Zimní les za blížící se noci:
šumění větru v korunách, houkání sýčka,
skolení lišky.
Bradáčův hlas opile prozpěvující píseň
,,Vlk ae ženit chtěje'', hlas se blíží.
/ chrupání sněhu při chůzi /

Bradáč: / poehechtává se opile / Nu tak, už si
ke Krumlovu vykračuju - dá Bůh, že se
s Jaškem ještě do půlnoci shledám. Do té
doby se mi malvaz z hlavy vykourí a bude
třeba se znova truňkem zašancovat - kopa
grošů od městské rady za tu ambasádu už
hrdlem prošla - ještě jsem si dal modrou
ryb - však už mám zase hlad / chechtá se / . -
Bakalář divně na mne hleděl, když klopil,
jaksi se mu to nepozdává. Třikrát mě rad-
ní páni volali, když jim truňk z hlavy
vyběhl, nejde jim už teď ten návrh tuze
pod vousy - ale ještě jsem je přemluvil.
/ směje se / Chytráci - že prý pan Vok je pa-
na Haranta statečnější- / směje se / , však
z vás dobrou kratochvíli mít bude - a Jašek
mi stejně už dlouho slibuje, když mu k pom-
stě dopomohu, že mi nějakou lehčí službu
u pana Petra opatří. Ach - jsem já to krev

nepokojná - proč jsem na Chudenicích nezůstal,
- čert mi tu služku nepískal - pan Černín
je tuze nábožný - ještě že to tak dopadlo -
- jen mě od sebe vyhnal - a pan Harant mi
ještě peníze daroval - ale do služby nevzal -
- inu zbrojnoši - svobodu máš, privilej -
poddaný nejsi - jdi si kam chceš - někdy je
to horší než poddanství - aspoň že jsem hrdla
uretoval.- Nu a teď už na rok mezi těmi med-
vědy bukovekými sedím - o každou vína holbu
div abych nežebral - ještě mě za lháře mají -
no však uvidíme, počestní měšťané - ale kous-
ka rozumu nemají / směje se , posměšně /-
vyderku nebo veverku -

Stupkové: /1. a 2./ Stůj ! Vydej peníze nám -
/2. stupka:/ nebo duši čertu !

Bradáč: Při krvi Páně !!

/ ozve se řinčení na sebe narážejících
zbraní a oddychování zápasících /

Bradáč: / oddychuje těžce, sveřepě, ale střízlivě mluví/
Ještě s vás obou, holenkové budu-, tu máš,
tu máš - !

/ 1. lapka vykřikne bolestí, 2, lapka
vykřikne bolestí /

Bradáč: A ty jdi k čertu !

/1. lapka vykřikne silně, pád těla,
sténání 1. lapky, za tohoto zvuku rachot sy-
pajících se oblázků a rozhrnovaného mlází -

- druhý lapka utíká ./

Bradáč: / oddychuje /A tam ten druhý v nohy !
/náhle mírně/ A co ty ! Máš dost ?

1.lapka: / bolestivým slabým hlasem / Mám asi.

Bradáč: / skoro lítostivě / A to kdybys byl věděl,
že u sebe už nemám ani zlámaného groše...
/ rozpačitě / Nu - kněze tu není - modli se
k Ježíši, ať přijdeš aspoň do očistce...

/ 1.lapka sténá /

Bradáč: A kterej ty jsi ?

1.lapka: / slabým hlasem / Vondra Burák - rybníkář.
Jdeš-li na Krumlov k Vokovi, můžeš mu ozná-
mit - je cena na mou hlavu vypsaná - však
už jsem se dlouho v lese skrýval - /nená-
vistně/- a to všechno pro tu šelmu Krčína -

Bradáč: Ech co, starej, musíme tam. všichni. Tu máš -
- tady máš křížek ze svaté země, snad ti
to pomůže - a na mně kyselosti neměj -
- bližší košile než kabát - no sbohem, musím
dál, na Krumlov daleko - snad mě tvá duše
honit nebude...

/ ozve se poněkud truchlivá scénická
hudba, která se mění v hudbu mírně
slavnostní /

Scéna 3

Mluví: Bradáč, Jašek Vejnemehlo, pan Petr Vok,
- mistr Břežan

Zvuková kulisa: Do doznívající uvedené scénické hudby se mísí zvuky kroků Bradáčových a Jaškových po zámecké chodbě. Potom zvuk otvíraných dveří.

Jašek Vejnemehlo: Tudy, Bradáči, však pan Petr Vok tě zajisté přijme, zvláště když mu o Vondrovi lotru povím .

Bradáč: Ani jsem se tě kale nezeptal, kdo to vlastně byl ten Vondra Burák ?!

Jašek Vejnemehlo: Tedy poslyš ! Asi před třicíti léty -
- tehdy jsem ještě pacholík malý byl -
- pan Petr Vok dal některé zločince jako "Vaňka Bezpalcího, rybníkáře, Vaňka z Řemičova a nějakou Voršilu u města Soběslavě hrdlem trestati. Za tou příčinou jiní rybníkáři, že jim hrom panský jejich dobré tovaryše zutráceti dal, dělávše rybník na panství Netolickém u Hrbova, konjurací, piksu aneb spuntování - padesáte jonáků proti pánu, že ho zabijí - jsou učinili. U Sedlčan a mezi Lastiboří a Komárovém, také na Vožnici a též u Zelče a při Bechyni na pána stavuňky mívali s ručnicemi, ale nikdy jsou

pána nedostali, vždy jim ušel. Pak schytáni jeden po druhém byli, ale jen ten Vondra Borák ještě se dvěma či třemi vyvázl, ač po něm mnohokrát špeh dán byl - ale byl šelma chytrá - - nikdy dosažen býti nemohl. Pan Petr Vok hrubě rád bude, že konečně toho nebezpečenství se zbavil.

Bradáč: Já ale, chceš-li co vědět, každému v tom svědomí svobodné dávám - ač jsem sám dlouho v panských službách byl, ale své dlouhy s pány sám si vyřizoval - - jen když na mne s tulichem vypadl, musil jsem vlastního hrdla retovat.

Jarek Vejnemehlo: Však to byl lotr pravý, nejen na pána odpovídal, ale i lidu obecnímu škodil. Býval s nimi také Jan Žáček z Mirotic - - to byl jejieh písař jest, to byl žhář a palič ukrutný, Mirotice město na třech místech ohněm založil a i u své matky zapálil. Nakonec asi po létech desíti dopaden, na Vorlík od pana Krištofa ze Švamberka vzat a v Milivsku popraven.

Bradáč: Nu, je-li tomu tak, nelituju ho, ale kdyby byl chudák věděl, že mi grošíky od pánů bukovských už dávno hrdlem

proběhly, nebyl by na mne s tovaryšem svým nastupoval. Nu - svou odměnu vzal, co činiti

Ale, že jsme se dobře napili ! A kratochvíle bude s bukovskými pány, to slibuji při své bradě. A poslyš - už se panu Petru Vokovi ruka zahojila ? Povídá se, že jak v zimě se při sanici převrhl, zle si ji pochroumal, že už mu i schnouti začala. Je-li nemocen, nebude při dobrém humoru .

Jašek: Ale už je to v pořádku. Však nemalé ouzkosti pán i paní Kateřina přestáli. V Praze byv, dal se hojit Floriánovi barvíři, pak nějakému Němci, ale ti nic nemohli, až pak sedláček Jakub Malzík mu ruku mastí s Boží pomocí spravil a dobrou odměnu jest vzal.

Bradáč : Dejž to i nám, Hospodine !

Jašek: Budou - budou grošíky, nestarej se .

Bradáč: A s bukovskými medvědy kratochvíle.

Jašek: Počkej ! Vstoupím k panu vladaři. Sice je šaškovské řemeslo dost potupné, líbit si mnoho od pánů musím nechat - i od těch hloupých měšťanů - však víš - ale za to mohu i s králem, i s císařem a i s papežem mluvit jako žádný jiný. Zatím počkej !
/ zaštěká jakoby se prala smečka psů /

- Pan Petr Vok: /nenadále vystoupil/ Kde je psovod, co se to děje ! Psi se utrhli !
- Jašek: Zdráv buď, pane vladaři !
- Bradáč: Moje nejuctivější reverencí, Vaše Milosti.
- Petr Vok: Ach, /zasměje se/ tos ty, Jašku ! Vždycky mě něčím překvapíš, šelmo.
- Jašek: Pane vladaři, proto psi dnes tak všude po panství rožumberském vyjí, že hlavní jejich náčelník, který tvou růži zuby práti chtěl, neslavně podlehl rukou tohoto muže.
- Petr Vok: Kterak to ? Co pravíš ?
- Jašek: Vondra Burák, hlavní konjurent z roku 1567, kteréhož nikdo vyšpehovati nemohl, rukou tohoto zde dobrého Bradáče dnes v noci jest odpraven a duši k čertu vybzdil, když Bradáčovi cestu zastoupil.
- Petr Vok: / potěšeně / Aj, pravda-li ?
- Bradáč: / představuje se, mele pokorně / Vaší Milosti nejpokornější služebník, dříve pana Černína zbrojnoš, do svaté země jsem ho provázel, Bradáč mi říkájí - zde na důkaz toho lotra tulich - račte přijmouti -
- Petr Vok: Aj - opravdu, na jílci je vytepáno / pomalu čte /,Vondra řečený Burák'- a tu ? -
,Na toho psa Krčina - jeho psovoda - pana Petra medvědáře -' / zlostné / lotr ! Nu -

- sám pes - jako pes pošel ! To jistě mu
Jan Žáček, ten žhář, sepsal.

Bradáč: Nech Vaše Milost ráčí poslat lidi - u Oselna
v mlází trup leží - a ačli ho jeho přátelé
odtáhli, aspoň tratol bude.

Petr Vok: Nu, dobrá zpráva; děkuju ti Bradáči, však
odměnu vezmeš.

Mistře Břežane ! -

Bradáč: Děkuju poníženě.

/ kroky /

Břežan: Vaše Milost poroučí..

Petr Vok: Ať se hned lidé k Oselnu vypraví, tady ten
bradatý Vondru Buráka zabil. - A Bradáčovi
ať šacmajstr 20 kop vyplatí ! Také paní
oznam tu novinu.

Břežan: Zařídím, Vaše Milosti .

/ kroky odcházejícího Břežana /

Jašek: / zapíská jako kos /

/ potichu k Bradáčovi: / Bude se nám dařit!

Petr Vok: Pojď do síně a vypravuj !

/ Hudba ./

Scéna 4

Mluví: předešlí

Bradáč: / pokračuje v řeči, chlubně / - Nu, a když ti dva holomci na mne z lesa vyskočili, však jsem, Vaše Milosti, v nejedné pútce byl - srdce mi do kalhot nespadlo - tu já, uchopiv tulich, švác jednoho lotra, švác druhého, až jsem jednoho do smrti zabil a druhý v nohy dal.- Jistě má také notný šrám ! - Silní byli jsou chlapi, ale v umění fechtářském necvičení, / s falešnou skromností / dost snadné byío. Pak ten lotr padna, ještě vyznal, že jest Vondra Burák, a pak zcepeněl.

Petr Vok Dobrý jsi, Bradáči, druh; pan Harant i pan Černín při tobě bezpečně spát mohli - - no - ale o petici jsi mluvil - takovému poslu rád vyhovím.

Jašek: Páni bukovští, pane vladaři, velice pejchají.

Bradáč: Petici? Ani ji předložiti nechci - směšnou radu vzali, že chtějí také nějaké štítonoše do erbu, jako Vaše Milost má - jen medvědi jim příliš velcí byli - tak chtějí prý veveryky nebo vyderky.

Petr Vok: Nu, dej petici.../ tiše čte / Slavnému pánu - - Nu, zvlášť kaligrafická ta petice není, jakoby ochmelení psali, a tu vekutku - /čte nahlas /veveryky neb vyderky - /směje se/

- totě věc k víře nepodobná. Chtěl bych jim nějakou kratochvíli provést - Jašku, porad' !

Jašek: Dej jim Vaše Milost nějaké zvíře větší, třeba - kozla ! / směje se /

Bradáč: Dobře by bylo, jestli dovolí Vaše Milost, - když totiž to lovem odůvodňují - neb jest v Němcích přísloví 'kozla střeliti' - jako něco nepatřičného říci.

Petr Vok: Dobře - kratochvíle bude ! Odeberu se k erbování s celým dvorem, fraucimorem i čeledí. A co ty, mistře Břežane, jak radíš ?

Břežan: Nu, ale aby kozlové pane tvou růži hlídali, bylo by tvému znaku na potvoru. Ať se strojí páni k erbování prvního aprile - a pak se to může za žert prohlásit, nebo jinak se nesluší, aby pán slova rušil.

Petr Vok: Moudře radíš, Břežane.

Břežan: A když tedy toho kozla mít chtějí, pošli jim ho, pane, in nátura, a rozkaž, že při erbování musí před rathouzem s kozlem tancovat, takový že je obyčej. Privilej směšnou s Jaškem sepíšeme, ať ji Bradáč těm mudrcům bukovským odevzdá.

Petr Vok: / se smíchem / Dobře - Bradáči, vyříd' jim, a kozla si z maštale vezmi, toho bílého - - a nezapomeň se u šacmajstra stavit!-'

Bradáč: / uctivě / Děkuju, Vaše Milosti.

Petr Vok: Nyní vás milostivě propouštím.

/ všichni tři: Zdráv buď, pane vladaři./

Jašek: Vivat Bucovia civitas! / meká /

/ Smích./

/ Hudba, přechází ve „Vlk se ženit
chtěje“ - /

Scéna 5

Mluví: Purkmistr, 1.,2.,3.,4.konšel, Hrdáň, chlapec,
Bradáč, šenkérka, hlasy sousedů.

Zvuková kulisa: z hudby na thema písničky „Vlk se ženit
chtěje“ se oddělí tři zobcové flétny,
/ tedy opačný postup než na konci 1. scény/.
Do toho opět tlumený hospodský hluk, jako
na začátku 1. scény. Hudba i hluk během
prvních vět hovoru umlkají.

Purkmistr: Tak už nám, souseďe, oseníčko vyráží - zane-
dlouho máme svatého Haštala a pak - pan vla-
dař přijede a Bukovsko se povznesse nad všech-
na města okolní - - jenom ten kozel se mi ne-
líbí - mohl Bradáč cos jiného vyprosit.

Hrdáň: Ale hleď, purkmistře, vždyť král englické
země má za štítonoše jednorožce, Toť také
zvíře bradaté a rohaté, skoro kozel - a je to
král !

2.konšel: Pravdu máš, bakaláři - a to opravdu král en-
glický ?

Hrdáň: Tak jest. -

3.konšel: Ale mně se to souseďe nějak nelíbí, aby nás
Bradáč na vrch nevyvedl ! Je to šelma !

1.konšel: Nu co, však Bradáč nám přec nic zlého nezpů-
sobí, do syta jsme mu píti dali -

4.konšel: Však jsme se mistra Břežana ptali - ten nám
potvrdil - a je to člověk vážný, učený, pana

vladaře chronikarius.

3.konšel: Nu, a co ten tanec ?

Purkmistr: Dobře, že do postu nepadlo, může se lépe slaviti. Proč ne, když jest obyčej ? Místo s pannami - s kozlem.

3.konšel: Mně se to, sousedé, stále jen....

Hrdáň: Pro čest města - proč ne s kozlem tancovat ? Šenkérko, nalej mi malvazu !

1.konšel: A co, sousedé ? Jaký tanec, co myslíte ? Či náš nějaký tanec obecný s tím kozlem máme provozovati ?

4.konšel: Já myslím, že lepší by bylo nějaký tanec panský, dvorský, třeba saraband, aby pán viděl, že u nás nejsou mravové zaostalí.

1.konšel: Snad by lépe bylo nějaký tanec čerstvější, jako saltarel vlašský, spíše kozlu k přirozenosti bude.

3.konšel: Ale mně se to, sousedé, stále nějak....
Vždyí medle i přísloví jest - s kozou tancovati...

2.konšel: Jen - kdo nás tomu naučí ?

3.konšel: A to, purkmistře, také tancovati hodláš ?

Purkmistr: Nu - když to má při tom erbování obyčej býti, proč ne ?

2.konšel: A kdo nás, sousedé, těm tancům naučí ?

- 1.konšel: Nu, Bradáč, Bradáč by mohl.
/ souhlasné výroky sousedů: Tak jest,
Toť pravda, Bradáč, atd. /
- Purkmistr: A co, souseďe, neměli-li bychom toho
kozla nějak okrášliti, třeba čabraku ušít dáme,
jako koni.
- Hrdáň: / poučně / Kozel erbovní přece čabraky
míti nemůž, neb štít drže, na zadní nohy se
vzpíná a bylo by divné, že mu nepadne.
Také při tom tanci příliš by čabraka se
zmítala, ještě by se v ni zamotal a nohy
zlámal.
- Purkmistr: Nu, kdyby nám snad pan Petr Vak kozla
v čabrace ráčil na štít dáti, důstojnější
by bylo -
- 2.konšel: Já - tento - souseďe myslím, abychom mu
čabraku nedávali - mohl by pan Petr Vok
za smělost vzíti -
- 1.konšel: A kde vlastně teď jest ten kozel ?
- Purkmistr: Bradáč kázal, že pán si přeje, aby kozel
v posádce těsné byl držen, že se má vykr-
mit, aby při erbování pěkně vyhlížel.
- 3.konšel: Musíme, souseďe, toho kozla před erbováním
čistě umýti, neb z té posádky, trvám, bude
zaneřáděn, a kozel, bílý jsa, špatně by
vyhlížel.

- Purkmistr: Aby pak neposledy kozla špinavého nám vladař nekázal do erbu přijmouti! A či jsi už, bakaláři, musikáře sehnal ?
- Hrdáň: VŠak sehnal, a hymnus na pana Petra a o kozlovi rytmy latinskými složití chci.
/ recituje: /
,In clypeum capros nobis dare qui dignatus,
rosae custodes propriis ursis bene ad instar...
/ vzpomíná na další verš /
Petre potens ...! a dále ještě složím !
To je, abyste věděli, -,Petře mocný, ve štít jenž jsi nám ráčil dáti kozly jako vartěře růže, dobře na způsob vlastních medvědů ...'
však uvidíte, dále bude !
- 2.konšel: A - či pan Petr Vok tomu - bakaláři - bude rozumět ? Říkají, že v literních uměních není hrubě cvičený - nebylo by lépe po našem, po česku ?
- Hrdáň: Však to on spíše ze skromnosti, kteráž urozené lidi šlechtí, o sobě říkati ráčí; ostatně - - **není** v literních uměních necvičeny, vždyť ještě jako chlapec na Krumlově prý orací latinskou arciknížete Ferdinanda vítal, kterouž sám složil . A kdyby už i nyní pro starosti vladařské málo pozapomněl, však mu napíšeme, odevzdáme, a pan Břežan učený, ten mu již vysvětlí. Uvidí pan vladař, že Hrdáň, syndieus

bukovský, nemusí své světlo pod kbelec stavěti !
/ samolibě se zachechtá /

Purkmistr: Dobře, bakaláři, bude-li důstojno, však ti
z pokladnice městské udělíme. Tak - čabraku
tedy tomu kozlovi nedáme . - A či, Hrdáni, jsi
už o tom obyčeji, tanci erbovním, také od jiných
slyšel ?

Hrdáň: Neslyšel, ale podobá se, že takový obyčej jest
byl. Však naše města všechna znaky erbovní sta-
ré mají, nepříhodí se, aby nynějšího času se
erbovalo.

2.konšel: To jenom my - tento - u nás v Bukovsku - nad
ostatní města skrze ty kozly se vyvýšíme !

4.konšel: A zdalipak také páni urození, když, od císaře
erb jsou dostávali, s tím zvířetem, aneb věci
erbovní tance činiti museli ? Či také ten král
englický, dříve než vzal, a jednorožcem jest
skákal ?

3.konšel: Mně, sousedé, stále se to nechce a nechce líbiti
Co když je Jašek - spadeno na nás má -

Purkmistr: Ale, sousedé, pan Petr Vok je člověk vážný,
na šaška nedá.

2.konšel: A - to vždy tak ? Jakpak, když někde v erbu ma-
jí věže a bránu, jako Praha ? Či s věží možno
tancovat ?

- Hrdáň: Asi udělají věžičku malou a do ní dají člověka co maškaru.
- / purkmistr, 1.,2., a .4.konšel přítakávají /
- 3.konšel: Ale mně se to pořád nechce ...
- chlapec: / udýchaně / Pane purkmistře, pane purkmistře, stala se nehoda !
- Purkmistr: Co je, hoří ?
- / hluk odsunovaných židlí, zmatené hlasy /
- chlapec: Kosel od Jano Milosti se umlátil v posadě !
- / vzrušené hlasy /
- Purkmistr: / zdrceně / Tak co teď !...Babo raď. Na to se musím napít. / zoufale /Kozel ! Kozel vladařský !
- / chvíli zaražené ticho /
- 1.konšel: Pacholíku, doběhni pro Bradáče do hrádku !
- 3.konšel: Nu - kozel jako kozel, vezmeme jiného.
- /Hlasy -pravda, pravdu má, atd. /
- 2.konšel: A co když - tento - vladař pozná ? Sekne že si nevážíme, privilej vezme, ještě kontribucí uvalí -
- / konšelé: pravda, pravda, kde vzít reta!, atd., jak to jen uděláme. - mumlání hlasů /

- Purkmistr: Sousedé, co kdybychom na Krumlov posla vyslali, že se erbování konati nemůž, an kozel zcepeněl, či, aby pan vladař nového koala poslati ráčil, snad se hněvati nebude, co myslíte ?
- 2.konšel: Chraň tě ruka Páně, purkmistře, hněv panský na sebe i na nás všechny svolati -
- Hrdáň Jakž i Homérus v prvním zpěvu Illiady do-
svědčuje, vždy je vladař silnější, kdyžtě
se na horšího muže rozhněvá -
- aj, kde reta vzíti ?
- 4.konšel: Ještě by nám pan vladař kázal, abychom na
potupu kozla zcepenělého na štít vzali, neb
se pohněvá, že jsme si nevážili daru panského.
- Purkmistr: Čistá pravda, Nu, radte, susedé - hej, šenkérko, ještě nám na ten oulek nalej !
- Šenkérka: Však jsem dobře pravila, že z toho vaganta
mouřenínského nic dobrého, nám, pánové, ne-
pojde. S raušem dobrým jste tu petici stavěli,
a Bůh ví, jak Bradáč na Krumlově vyřizoval .
- 1.konšel: Ty, Apoleno, jen stále na Bradáčovi cos
špatného vidíš.
- Šenkérka: Však tamo nad šenkem viz těch vrubů nových !
- Hrdáň: Nechte Bradáče Bradáčem, raději o kozlu se
radme. Což pro kováře poslat, snad by ho ještě
oživil?

- 2.konšel: A - sousedé - to by s kouzlem a čárami mohlo býti, a co s kouzlem, to s Čertem.
- 1.konšel: Kterak se jen uretujeme !
- Bradáč: Dej Pán Bůh dobrý večer, slavná rado !
- Purkmistr: Bradáči, víš ? -
- Bradáč: Už jsem slyšel. Nu, když se něco nepodaří, je poutník ze svaté země k potřebě. Dokud jsem za hlavu Vondry Buráka grošíky měl, bylo dobře, ale teď, ani sem vejíti nesmím.
- Šenkářka: Však jsi sotva dluh jimi zaplatil a nový pak ihned udělal.
- Bradáč I - ty mlč ! A ty, pane purkmistře, dej mi truňku nalít, neboť ve víně je pravda, praví přísloví, a pravdu poznáváme, jen jsme-li moudří. Ergo, já bez truňku moudrým býti nemohu, neřku-li radit. Tak nás učí logika, že - bakaláři .
- Purkmistr: Nu, nalej mu tedy !
- Hrdáň: Umíš ty ale řeč obracet. Nejsi-li naposledy žák sběhlý ?
- Bradáč: Tím se kozel nevzkřísí.
- Purkmistr: Co, medle, máme dělat?
- Bradáč: Děkuju - šenkářko. / pije, oddechne / Abys, pane purkmistře, také ještě to způsobil, abych lépe hlavu nahoru držet mohl a tak lépe spekulovat mohl, a poradil bych. Protože

- jak nás, bakaláři, fysika učí, kvalitás lehká chce nahoru a těžká dolů, a já mám hlavu od starostí těžkou, chce dolů, je třeba nějak vyvážit a tu pár grošíků do měšce ...

Purkmistr: Kopu grošů dostaneš - šelmo - ale radě !

Bradáč: Slovo hlavy města je neporušitelné -
No, abychom vzali jiného kozla, pan vladař by poznal. - Tak myslím, že lépe bude takto: s kozla kůži sedřu, senem vycpu, - Až se pak vladař bude blížit, začnu mekat, jakoby kozel živý byl. Až pak budete s kozlem tančovat, hodně skákejte, a když kozel na zemi zůstane, bude pan Petr Vok za to mítí, že se kozel schvátil. Tak všemu dobře můžete uniknout a do erbu /posměšně / přece jen dostanete štítonoše.

Purkmistr: Výborně, Bradáči, tys hlava moudrá, město i nás spolu uretuješ. Šenkérko, víno !

/ konšelé a susedi: výborně, Bradáči, výboně, dobře, - atd. /

/ změt hlasů a pištci /

3.konšel: / do toho / Ale mně, susedé, přece se jaksi nezdá -

/ Hudba./

Scéna 6

Mluví: paní Kateřina Rožmberská z Ludanic, pan Petr Vok, Jašek Vejnemehlo, mistr Břežan, družina pana Petra Voka, předešlí.

Zvuková kulisa: Dusat koňských kopyt v kroku, hovor a smích.

Paní Kateřina: / směje se / Jsem věru zvědava na to kozlí erbování.

Pan Petr Vok: Budou se bukovští divit, až se dovědí, že ten poplach je pro nic za nic. Jašku!

Jašek: Vivat Bucovia civitas ! m-méééé

Pan Petr Vok: Máš potvrzení ?

Jašek: Zajisté. Má je můj osel na ocase. Však budou se páni měšťané durdit - až se dovědí, že to jen špás. - A zvláště ten tlustý Jíra !

Petr Vok: Hle, hle ! Již tamo čekají před rathouzem.

/ z dále se ozve mečení /

/ v tom zvuk fanfár a pozdravný jásot/

/ Ihned na to se ozve taneční melodie, nejlepší pozdně renaissanční saltarello nebo jiný rychlejší tanec - do toho mečení /

/ Pan Petr Vok
paní Kateřina - se smějí /
družina

Paní Kateřina: Hle, hle - tam ten tlustý purkmistr, jak se mu břicho natřásá.

- Petr Vok: Kozel jaksi divně se natřásá, a ti ostatní !
Hle jak bakalář nohama dupe -
- Břežan: Teď spadl purkmistrovi řetěz ! Zdvíhá ho,
zakopl - upadl i s kozlem -
- Jašek: Jíra, Jíra tečí zase kozla drží...
- Paní Kateřina: Už jsou, chudáci celí upachtění, jak důstojná
městská rada se snaží - / smích se stupňuje / - a ten starý'- jak skáče ..!
- Břežan: Ale co ten, kozel tak divně skáče, -jakoby
ze dřeva byl - trvám, že snad je trunkem
zmožen -
- Petr Vok: Že by už obyčejům pánů měšíanů byl se naučil ? - Hle, jak se sem a tam kejklují -
- Ale teď zase zakopli. - Jíra jirchář
neumí krok držet - vypadají směšně...
Kde je Bradáč ?
- Jašek: Tamo, pane vladaři - . Jen aby páni po bobcích
kozlečích neklouzli, mohli by sobě
hrubě ublížit !
- Paní Kateřina: Aspoň se truňk z nich vytřese. - Co Bradáč
činí? - - Hle, vyhodil kozla, zatočil s ním -
- Petr Vok: - kozel leží na zemi - snad zcepeněl ...
- Paní Kateřina: Počkejte, počkejte, vždyť -z něho. leze seno,
přetrhl se !

/ Hluk utichá /

Purkmistr: / udýchaně / Milostivý pane vladaři -
- kozel - čehož velice za celé - Bukovsko
městys želim - nesnesl radosti - z Vaší
Milosti příchodu - a hle - k smrti se
utancoval,

Petr Vok: A co , šelmo, co to seno !
/ smích družiny /

1.konšel Milostivý pane, kozel se přežral a zcepeněl.

Petr Vok: / na oko přísně / Bradáči - jak to bylo !

Bradáč Kozel pošel, Vaše Milosti, a tu páni konšelé, hněvu Vaší Milosti se bojíce, kázali jsou kozla vycpati a před Vaší Milostí tancovati, abyste za to mít ráčili, že se kozel utancoval.

Petr Vok: Jste vy ale šelmy líný. Když vám kozel pošel, proč jste neposlali pro jiného ? Jak se teď má slavnost erbovní dále odbývati ? - Z Krumlova mne, vladaře, nectně jste vylákali, abych vašim kejklům a bláznovstvím byl přítomen ! Kterak to zodpověděti chcete!

Purkmistr a městská rada: Milost, pane vladaři !

/ smích paní Kateřiny a družiny /

Petr Vok: A kdo vám vůbec tu věc se zvířaty erbovními na nos pověsil - sami-li ze své hlavy máte?

3.konšel: / ustrašeně, ale pevně / Vaší Milosti nechť tajno není, že to všechno skrze Bradáče, tu šelmu a černokutílka, povstalo, který s radou městskou na víně sedě, k tomu nás jest vyštval, nejprve vyderku neb veverka, v posléz kozla za štítonoše jest od Vaší Milosti fedroval.

/ nový smích /

Petr Vok: Aj, Bradáči, takjsi chtěl naši rúži zostudit - veverka za strážce ? - Kde je Bradáč?

Břežan: Tamo přeč utíká !

/ smích /

Petr Vok: Hej, čeledi ! Hej Hynku, hej Pavle, Vaňku -
- chyťte mi toho bradatého !

/ zmatený hluk, dusot koní /

Paní Kateřina: Ah, již ho mají, brání se - ale hle, už ho vedou.

/ hluk vracející se Čeledi /

Petr Vok: Čistou věc o tobě, Bradáči, slyším ! Vše to prý z tvé hlavy pochází, měšťany bukovské počestné, za jejichž peníze jsi, jak za to mám, nejednu noc v krčmě probděl, odměnou na věž jsi vyvedl. A celou tu věc sám jsi zbudoval. Zda naposled ta petice směšná od tebe původ nevzala ?

/ souhlasné mručení měšťanů /

3.konšel: / do toho / Tak jest, Vaše Milosti.

Petr Vok: Aj, aj., nové zvěsti se doslýchám. A ty veverka sám také navrhl ? Tak ty sám chtěl jsi naši růži s veverkami do tovaryšstva uvéstí ?

Hrdáň: Říkal, Vaše Milosti, sit venia , že veverka prý jest růže vznešenější, poněvadž celek je části větší.

Petr.Vok: / potlačuje smích / Čistý jsi argumentátor.

3.konšel: Odpustiti račte, Vaše Milosti, tvrdil Bradáč, když jsme v šenku na víně seděli -

Petr Vok: Ach tak, na viní; -!?

3.konšel: - že pan Harant Vaší Milosti je statečnější!

Petr Vok: / dotčeně / Šelma bradatá ! / začne se doopravdy zlobit / Naposledy i mně na potvo-ru to erbování vymyslil !

Jašek: Uretuj, pane vladaři, na Vondru Buráka pomysli .

Petr Vok: Dobrá, abych se nezdály že nevděčný jsem, - tu drzost ti prominu, ale od nynějška na vščné časy hled našeho panství prázden býti ! - a teď se klid !
- Ale udělal Bradáč mumrej podivný - přes všechnu opovážlivost jeho nad jiné směšný -
- a dobře jsme se tomu tanci nasmáli -
/ již zase vyrovnaně, s humornou přísností / -

- A vy páni, rado bukovská, i s purkmistrem kozelným / vesele /, pěkného máte pánové rádce, a že se sami se svým rozmyslem neradíte, také vám ke cti neslouží, kteříž opatrní pánové slouti máte. Nu ale, že jste mi takou kratochvíli způsobili, i paní mojí, chci vás jinak obdařiti - - statky některé na věčné časy chci propůjčit. Na Krumlov zpátkem přijda, dám od správce listinu darovní ihned vystaviti. - Ale kozla k růži naší, to nechť vám chuť zajde. - Však stejně dlouho okolním městům pro to kozlování erbovní pro smích budete. Vstaňte !

Purkmistr a konšelé: Děkujeme poníženě. Ať žije pan Petr Vok !

/ hudba a veselí, delší dobu do toho mečení /

/ z hudby vyplynou hlasy / :

Paní Kateřina: Ale vskutku kratochvilný ten erbovní taneček byl. Již dlouho jsem nic tak směšného neviděla. A co, pane choti, vskutku Bradáč od nás táhnouti musí ?

Petr Vok: I nechme ho běžet. Příliš jest velká šelma, by co horšího neprovedl. - Beztak

trvám, ten mumrej erbovní také trochu
růži na potvoru jest od něho vymyšlen. -
- Škoda, chtěl jsem ho ke službě dvorské
vyzvednouti, jinak jest chlapík statečný
a vtipu také má dosti -

Paní Kateřina: Nu, snad alespoň něco na cestu mu dáti
by bylo dobře - víš, že Vondry tě zbavil.

Petr Vok: Dělej paní, jak za dobré uznáš...

/ Hudba, z ní vyplyne dusot
koňský a hlas /:

Jašek: Bradáči, hej , Bradáči !

Bradáč: Aby tě kat spral, nedobře ses mě zastal
u pana vladaře. Sám kratochvíli máš -
- a starý Bradáč aby přeč táhl -

Jašek: Tu paní vladařka tobě měsíc plný a koně
posílá, víc jsem, brachu, nezmoohl .-
- pan Petr zvláště pro to, že statečnost
jeho a růži erbovní jeho směl jsi zleh-
čovati, nechce, bys na panství jeho
meškal.

Bradáč: Nu, ještě že tak dopadlo -

Jašek: A zde ode mne! Také pár grošíků a lahvi-
ci placatou, lovčí, vezmi. Je v ní tvé
oblíbené - cyperské víno - pan vladař má
ho soudek, natočil jsem si.

- Bradáč : Děkuji, děkuji Jašečku, však ti po někom dobrém list pošlu. Buď s Bohem -
- Jašek: Sbohem, Bradáči - budu hledět pána obměkčit, list ti pošlu, dej vědět - kam ...
- / klusání koně /
- Bradáč: / z dálky/ Zdrávi buďte, ružomberští lesové - sbohem Jašku - šašku ...!
- Jašek: Sbohem, Bradáči - druhu dobrý. . . .!
- / klusání koně slábne /
- / Opět hudba jako před tím a veselá vřava za nějakou chvíli se vynoří /:
- Purkmistrův hlas: Dobře nám tentokrát, sousedé, prošlo. Ale Bradáčovi nedarujeme - máme sice nadání od pána, ale hanby světské dosyta.
- Šenkérka: Však jsem dobře věděla, že v Bradáčovi kalé poctivosti není.
- Hrdáň: Nu, co počneš, purkmistře !,lépe les než kozel v erbu. Non honorabile, sed acceptabile - Není hrubě počestno, ale příjemno.
- 2.konšel: A to, susedi - kozel ? - erb ? - nic ?
- 3.konšel: Ale už nevzpomínej -
- 1.konšel: Ještě dosti dobře dopadlo: pro šelmu Bradáče nadání máme.
- 4.konšel: Bradáč se již u nás ukázati nesmí, a to dobře pán jest ustanovil.

- Hrdáň: Jenom to mě hněte, souseďi, že jsem svůj hymnus na pana Petra kozla - totiž - na pana Petra Voka v rytmích latinských přednésti nemohl.
- 3.konšel: Však co, Vaňku, raději pij! Vidíš, co z pejchy pojde, jen aby se na to zapomnělo !
- 4.konšel: Páni bratří, jen si zavdejme. Dneska pan Petr Vok nám platí. Však hleďte: Bradáče jest dobře po hřbetě vzalo, ni my nepotrváme, ni pan Petr, ni ti medvědové po lesích, - co se trápiti ? Všechno jak ten kozel zcepení. A, souseďe, naše městečko milé, Dolní Bukovsko, o jehož zvelebení jsme dobrou vůli měli - to nás všechny přetrvá.
- Purkmistr: Raději již pijme, kozla nevzpomínejme !
- Hrdáň: Tak jest, pravdu máš. Vivat Bucovia civitas!
- / konšelé a souseďe: Vivat, vivat !/
- Jašek: / náhle zamečí, volá:/ Aj, vy páni otcové městští, opatrní, o kozla strachu nemějte ! Toho já vzkřísím a v lidských hubách ještě dlouho kolem Bukovska skákati bude a bohdá i vás přetrvá ! / pitvorně se chechtá a mečí/
- 4.konšel: Souseďe, holí se chopme, šaška vyplaťme !
- / obecná vřava, odtahování židlí, křik, zvuk utíkajících nohou /

Jašek: / mečí a utíká / Hej, čeledi dvorská, kde jste kdo, retujte mne ...!

/ Hlasy: Tu jsme! Sem, Jašku !, atd./

Jašek: Nu, zdali, teď na mne smíte, páni kozáci ?

/ Hlasy dvorské čeledi: kozáci !, kozáci!
- smích, mnohohlasé mečení /

Purkmistr: Čert nám to erbování napískal !

/Volání: Kozáci, kozlovanci !,
mečení , smích, přidávají se stále nové
hlasy, ženské, dětské, stařecké, atd.
Do toho spustí přiměřená hudba. Po doznění
posledního akordu hudby ozve se ještě silné,
pitvorné zamečení a smích Jaška Vejnemehlo./

Doslov

Hlasatel/ka/:

Co bylo, uplynulo, nevrátí se, zapadlo do moře minulosti. Přes tři sta let bukovští za ten Bradáčův žertík pykali, ještě do našich dob se posměšné mečení na bukovské občany dochovalo, i když příčiny dávno zmizely z paměti. Lidé, aniž věděli proč, se jim posmívali a snad posmívají - - typická vlastnost lidská !

Dávno již purkmistra hlava nebolí, dávno práchnivější konšelé, pan Petr Vok i paní Kateřina také už dlouho spí věčným spánkem. Pan Krištof Harant z Polžic položil hlavu na Staroměstském náměstí, a kde prohnaný poutník palestinský, Bradáč, složil světoběžné kosti, nevíme. Snad ho opilého někde v lese roztrhali vlci, snad někde za nějaký taškářský kousek hrdlem propadl - možná, že se i umoudřil, usadil, a v stáří, houpaje vnuky na kolenou, vyprávěl jim o svých cestách, o svých taškařicích a - o žertu, který provedl bukovským pánům.

Nu - minulost už nechme spát !

Jistěže, kdyby sám pan Petr Vok z Rožmberka se z věčného sna probрал, zakázal by další posmívání nevinným potomkům bukovských pánů a snad by i vyhlášku kázal sepsat, aby:

hlas Petra Voka: ,Kdo ještě dnešního času těm měštěním bukovským na potvoru mečeti, na ně pitvory stříhati, se ušklebovati neb jim se jakkoliv posměvovati by směl, takový aby za poctivého držán býti neměl.'

/ g o n g /

Konec.